

دیگر او، اول تلاوت داشت و سپس بقیه جزء را من ادامه می دادم».

جزء خوانی بانوان هم زمان با اوج فعالیت های قرآنی حرم

دهه ۱۳۷۰ اوج فعالیت های قرآنی حرم مطهر امام رضا (ع) بود که با تأسیس اداره علوم قرآن و حدیث، این برنامه ها انسجام بیشتری به خود گرفت. بانوان هم از همان ابتدا از کلاس ها، محافل انس با قرآن و جلسات ترتیل خوانی بی نصیب نبوده و همگام با آقایان بهترین بهره را از فضای حرم برای آموزش و نشستن پای رحل قرآن برده اند. گواه این ادعا سخن فهمیده سادات موسوی نیا است که در این باره چنین می گوید: «سال ۱۳۷۵ یک کلاس روخوانی قرآن ویژه بانوان داشتیم که با استقبال مواجه شد و سپس یک کلاس به چهار کلاس روخوانی، روان خوانی، تجوید و صوت و لحن افزایش یافت، من استاد کلاس صوت و لحن بودم و یادم هست روز اولی که سر کلاس رفتم ۱۲۰ نفر آمده بودند. این استقبال بی نظیر موجب شد تا مسئولان

حرم بر آن شوند که محافل قرآنی خواهران را نیز راه بیندازند. از همان سال محافل انس با قرآن به صورت ماهانه در رواق دارالرحمه برگزار می شد و شروع ترتیل خوانی ماه مبارک رمضان را هم در رواق دارالهدیه داشتیم. آن زمان یک قاری ممتاز و بین المللی آقای آقا زهران یاد دیگر استان هابرای مراسم ترتیل خوانی بانوان دعوت می کردیم و پایان مراسم جزء خوانی نیز بایک مسابقه قرآنی همراه بود که به برگزیدگان یک ربع سکه جایزه می دادیم. او آخر دهه ۱۳۷۰ که مدرسه دودرب در اختیار اداره علوم قرآن و حدیث قرار گرفت و دارالقرآن الکریم نامیده شد؛ کلاس ها، محافل انس با قرآن و جلسات ترتیل خوانی ویژه بانوان در این مکان متمرکز شد. با افتتاح رواق حضرت زهرا (ع) چند سالی هم هست که این مکان میزبان جلسات ترتیل خوانی است. اما با این افزایش مکان ها، متأسفانه شاهد حضور کم رنگ خانم ها هستیم و دلیل آن هم بیشتر به خاطر پخش این مراسم از شبکه های مختلف صدا و سیما و وجود فضای مجازی است».

آغاز ترتیل خوانی نوجوانان با قرآن آموزان مهدالرضا (ع)

بارگاه منور علی بن موسی الرضا (ع) ظرفیت بی بدیلی برای رشد قرآنی است، حتی کودکان پنج ساله مشهود از این امر مستثنی نبوده و در مهدالرضا (ع) قرآن را با لحن عرب فرامی گیرند. امروز برخی از قاریان و حافظان جلسات ترتیل خوانی حرم مطهر همان قرآن آموزان مهدالرضای دیروز هستند. آستان قدس رضوی نسبت به ظرفیت قرآنی کودکان بی تفاوت نبوده و همّت خود را به کار بست تا یک محفل قرآنی هم برای آنها در حرم دایر شود. به این ترتیب جلسات ترتیل خوانی کودکان

و نوجوانان از رمضان سال ۱۳۸۵ راه افتاد. بعد از آن هر ساله جلسات ترتیل خوانی ویژه نوجوانان در حرم برگزار می شود. قرآن آموزان مهدالرضا (ع) تنها مخاطبان این جلسات نیستند و این جلسات با حضور کودکان و نوجوانان زائر و مجاور و با تلاوت یک حزب قرآن توسط قاریان نوجوان برگزار می شود.

ترتیل خوانی زائران غیر ایرانی

همان طور که حرم مطهر به تدریج گسترش یافت، مراسم و آیین های حرم نیز توسعه پیدا کرد. او آخر دهه ۱۳۸۰ ترتیل خوانی ویژه عرب زبانان به صورت پراکنده در رواق دارالرحمه برگزار می شد. مراسم جزء خوانی ماه رمضان برای زائران عرب زبان به صورت رسمی از سال ۱۳۹۰ آغاز شد و هر روز قبل از اذان مغرب یک جزء خوانده می شد. زائران غیر عرب که از اروپا و آمریکا می آمدند آنها نیز به صحن غدیر می آمدند و در ترتیل های این صحن شرکت می کردند.

اردو زبانان دومین گروه از زائران غیر ایرانی بودند که از سال ۱۳۹۱ برای آنها مراسم ترتیل خوانی در رواق کوثر برگزار می شد. در این محافل علاوه بر قاریان ایرانی از قراء عراقی و بحرینی هم استفاده می شود.

دارالولایه نخستین رواق تازه تأسیس پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی است که سابقه جزء خوانی کلام وحی در حرم مطهر امام هشتم (ع) به ۳۴ سال قبل و به تاریخ افتتاح آن برمی گردد

آغاز پخش زنده جزء خوانی قرآن از مسجد گوهرشاد

قریب به دو دهه است که رسانه ملی در ماه مبارک رمضان به اعتبار مقدس کشور رفته و مراسم ترتیل خوانی را پخش زنده دارند. جوادپناهی طوسی قاری و مؤذن حرم مطهر رضوی است که از دهه ۱۳۷۰ برای مراسم جزء خوانی قرآن ماه مبارک رمضان در صحن جمهوری اسلامی دعوت می شد و اکنون قریب به سه دهه است که قاری ثابت جلسات جزء خوانی حرم مطهر بوده و در مورد پخش مستقیم ترتیل خوانی های حرم مطهر این گونه بر ایمان می گوید: «سال ۱۳۸۷ برای اولین بار پخش زنده جزء خوانی قرآن از مسجد گوهرشاد روی آنتن شبکه سه سیما رفت. این جلسه ترتیل خوانی حرم مطهر امام رضا (ع) با عنوان «نوای وحی» قبل اذان ظهر پخش می شد. کم کم رسانه ملی به سراغ دیگر اعتبار مقدسه کشور در دیگر شهر ها هم رفت. سه سال بعد دیگر شبکه سه سیما به مشهد نیامد و مراسم جزء خوانی حرم حضرت معصومه (ع) را پخش زنده داشت. به جای آن شبکه یک این مراسم را از صحن انقلاب زنده روی آنتن می برد. کم کم شبکه های افق، قرآن و استانی هم پای کار آمدند.

بعد اینکه رسانه ملی پخش مستقیم مراسم جزء خوانی را آغاز کرد شورای عالی قرآن کشور هم پای کار آمد و این مراسم را ساماندهی کرد؛ برای مراسم پخش زنده حتماً باید مترلان آزمون دهند و تلاوت آنها مورد ارزیابی قرار گیرد».